

Diplomová magisterská práce:

Veronika Havlů, Perští Židé v moderním Íránu

Posudek vedoucího práce

Kandidátka si vytyčila za cíl své magisterské práce nástin historického vývoje židovské obce v Íránu, a to především v období počínajícím nástupem dynastie Qádžárovců a končícím pádem dynastie Pahlaví, t.j. od konce 18. století do roku 1979.

Časové období, po která autorka sleduje osudy židovské komunity, navazuje na vývoj předcházející, který s islamisací vládního systému znamenal počátek období, kdy židovská komunita byla, podobně jako komunita křestanů, začleněna do muslimského politického systému jako muslimy “chráněná” komunita, jako “ahl ad-đimma”. Jako takoví byli omezeni v řadě společenských a kulturních oblastech (účast na vojenských akcích, ve státních službách, oblasti kultu) i v oblasti společenského chování (oblek, užívání jízdnicích zvířat aj.). Tato omezení, jak je v práci zaznamenáno, měla až charakter státem řízené šikany a byla někdy zřetelně tvrdší než byla opatření vladařů v arabských zemích. Nebyla však spojena s takovým tlakem, který by vedl k masové emigraci, útěku Židů z Íránu, nebo k vysídlování či přesídlování, jak tomu bylo ve starověku. Tlak vedl - převážně z karierních důvodů - k přestupu jednotlivých osob k islámu, nevyvolal hromadné přestupy, třebaže existoval příležitostně také tlak na nucené konverse. Ten vyvolávaly často duchovensko-právnícké kruhy a vladaři vyhovující jejich požadavkům prokazovali svými “chráněné obyvatele” omezujícími výnosy přísně muslimský charakter své vlády.

Tyto tlaky se pozvolna začaly uvolňovat ke konci 19. století za vlády Násiro-d-dína šáha, která zahájila dobu pozvolné židovské emancipace, a která pokračovala formou postupné emancipace židovské komunity v období zápasu o ústavní formu vlády na začátku století dvacátého a po celou dobu vlády obou představitelů dynastie Pahlaví. V práci jsou pojednány tehdy vznikající židovské organizační a vzdělávací instituce, jejich spolupráce se zahraničím, a formy podpory se strany domácí vlády. Potřebná pozornost je věnována také vztahu íránských Židů k sionistickému hnutí a propagandě a vývoji vztahů ke státu Israel.

Oblasti kultury a jazyka židovské menšiny věnovala autorka samostatnou kapitolu (s. 63-70).

Shrnutí výsledků práce a zhodnocení získaných poznatků obsahuje výstižný závěr (s. 71-73).

Práce je rozvržena celkem do čtyř samostatných kapitol, které se dále dělí do podkapitol, v nichž je dílčí problematika celku pojednána. V první kapitole jsou stručně pojednána období předcházející nástupu Qádžárů, t.j. období předcházející arabskému vpádu a období vlády islámu v Íránu do nástupu Qádžárů.

Druhá kapitola postihuje vývoj postavení íránské židovské komunity za vlády Qádžárů až do počátku 20. století a třetí pak je vyhrazena 20. století - politickým změnám na jeho počátku a vládě obou šáhů z rodu Pahlaví.

Čtvrtá pak pojednává o již zmíněné problematice kulturní a jazykové.

Práce je založena na úctyhodném informačním materiálu - monografiích, studiích, encyklopediích. Práce je dokladem iniciativního úsilí autorky maximálně využít informačních zdrojů dostupných elektronicky - většina materiálu byla získána právě touto cestou, bez které by bylo asi nemožné vypracovat toto thema na dosažené úrovni.

Práci doplňuje také obrazový materiál získaný právě stejnou cestou.

Práce je podána přehledně, srozumitelně, a na potřebné výkladové a jazykové úrovni. Po stránce formální zpracovávána a hodnocená fakta jsou řádně komentována a odkazově dokumentována v poznámkovém aparátě.

Svoji práci vypracovala kandidátka samostatně a se zaujetím. Zvolené thema zpracovala s plným úspěchem na velmi dobré úrovni. Kritických připomínek či doplnění již nemám, neboť pokud jsem nějaké měl, vyjádřil jsem je kandidátce během její práce na thematu. Práci považuji za plně zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 12. ledna 2008.

Prof. dr. Rudolf Veselý, CSc.
vedoucí práce